

ARCHEOLOGEN GRAVEN IN DE GESCHIEDENIS

De Tinelsite kende doorheen de geschiedenis al verschillende functies. Archeologisch onderzoek op deze site bracht aan het licht dat we twee zones met elk hun eigen ontwikkeling kunnen onderscheiden, met als scheidingslijn de huidige Kattenbleekstraat.

TUSSEN KATTENBLEEKSTRAAT EN MUSEUM KAZERNE DOSSIN

Het gebied ten westen van de Kattenbleekstraat was al tijdens de middeleeuwen dichtbebouwd.

Arnold Volcard

Een bijzondere middeleeuwse bewoner van de nu verdwenen Volcardstraat – de straat werd door de Predikheren overbouwd – was Arnold Volcard, die aan het begin van de 14de eeuw zijn naam gaf aan de straat. Zijn woonst wordt aangeduid als ‘mansio’ of ‘sale’ (zaal), twee termen die woningen van grote omvang en hoge status aanduiden. Waar deze woning zich precies bevond, is niet geweten. Mogelijk treffen we hiervan resten aan tijdens het verdere archeologisch onderzoek op de Tinelsite.

Pottenbakkers

In deze zone woonden tijdens de middeleeuwen ook pottenbakkers. Onder het Arresthuis (het huidige museum Kazerne Dossin) vonden archeologen kuilen die gevuld waren met pottenbakkersafval (misbaksels) uit de 14de eeuw.

Predikheren

Op een plan uit het midden van de 17de eeuw zien we dat het bouwblok tussen de Kattenbleekstraat en Volcardstraat op dat moment nog steeds dichtbebouwd is.

De predikheren, een Rooms-katholieke bedelorde, kochten deze percelen op tijdens de periode 1655-1665. De predikheren verwierven bijna alle terreinen ten westen van de Kattenbleekstraat, en kregen de toestemming om de Volcardstraat te overbouwen. In 1652 bouwden ze hierop hun klooster en een kleine kapel. Tussen 1720 en 1735 werd de oorspronkelijke kapel, die te klein was geworden, vervangen door de huidige kloosterkerk. Links van de kapel staat de ‘Kluis’. Hier leefden sinds 1697 een aantal lekenzusters in congregatie volgens de regel van de derde orde van Sint-Dominicus.

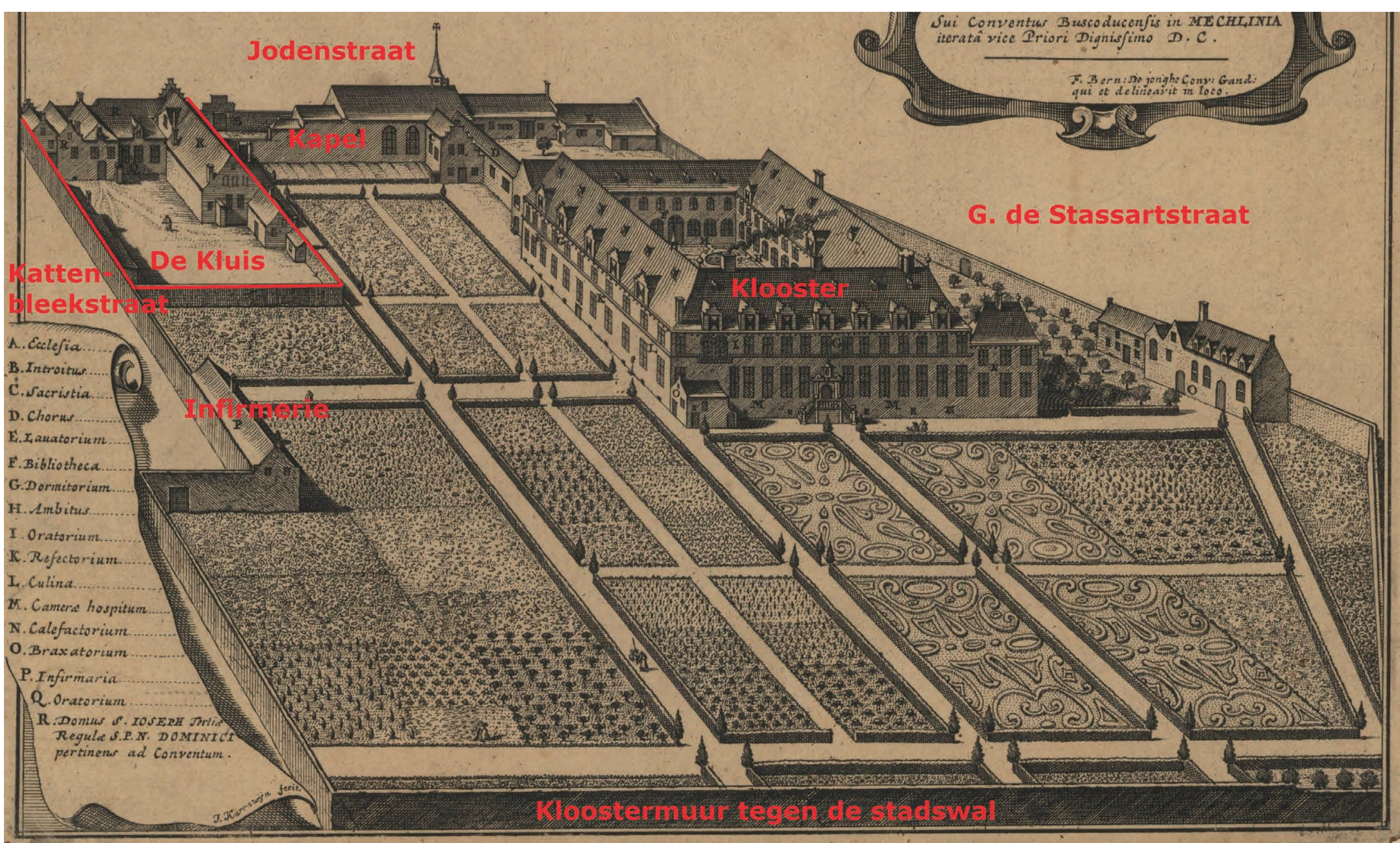

Kazerne

In 1796 werd het klooster van de predikheren gesloten door de Franse Republiek. In 1802 vangt de Mechelse Commissie van Burgerlijke Gast- en Godshuizen arme bejaarden op in het klooster. Vanaf 1809 deed het klooster dienst als militair hospitaal en werden de ouderlingen overgebracht naar het voormalige klooster van Leliëndaal. In 1814 werd het klooster omgevormd tot kazerne van de artillerie door het Hollands bestuur.

Tussen 1948 en 1975 fungeerde de mooie 17de-eeuwse kloosterbibliotheek van de predikheren als slaapzaal. In de nissen van de voormalige boekenkasten stonden toen telkens twee bedden © Stadsarchief Mechelen

Gravure met perspectiefzicht op het klooster van de predikheren te Mechelen, 1719 (Bron: Stadsarchief Mechelen)

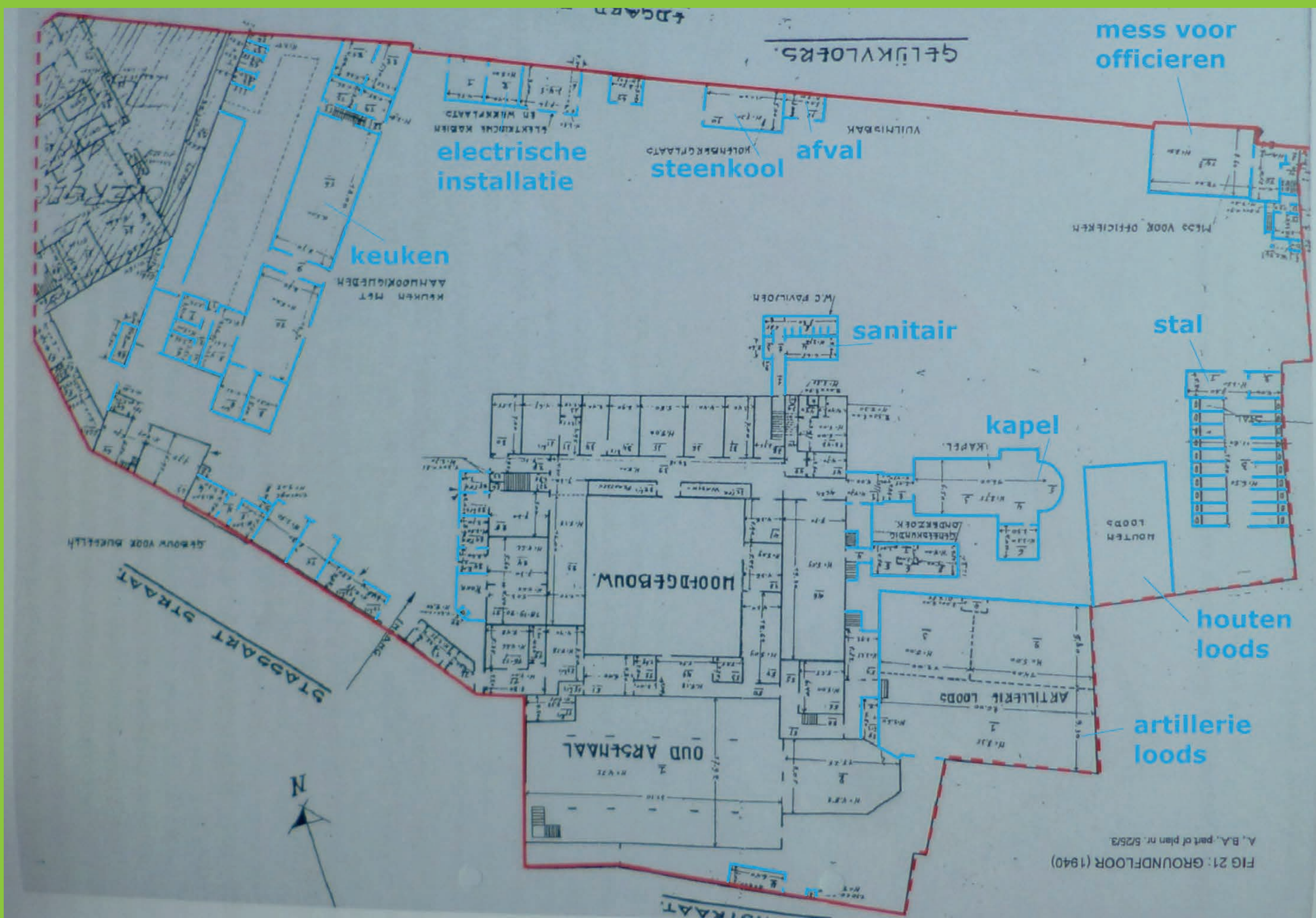
Oostelijke en noordelijke vleugel (voor de bouw van de kerk) © Stadsarchief

In 1707 mochten de predikheren het klooster ommuren. De eerste muur was 75 jaar later al bouwvallig en werd opnieuw opgetrokken in 1779. Restanten van de kloostermuur staan nog steeds overeind, zij het in sterk verwerd toestand. Deze muurresten worden vaak foutief aanzien voor stadsmuur.

Bij archeologisch onderzoek in de winter van 2015-2016 door Studiebureau Archeologie in de oostelijke pandgang van het klooster, werden een veertigtal grafstenen uit de 17de en 18de eeuw gevonden. De meesten behoren toe aan de dominicanen of predikheren, maar er blijken ook enkele zusters van de derde orde begraven, die in de ‘Kluis’ in de Jodenstraat woonden. De grafstenen zijn uitzonderlijk goed bewaard en zullen bij de heraanleg van de vloer opnieuw een plaats krijgen in de oostelijke pandgang.

Na de Eerste Wereldoorlog kreeg het complex de naam Kazerne Generaal Delobbe, naar de naam van de generaal die er toen de plak zwaaide. De kazerne blijft tot 1977 in gebruik door verschillende afdelingen van het leger. Daarna nam de stad het Predikherenklooster over en in 1979 werd het een beschermd monument.

Op basis van een grondplan van de kazerne uit 1940 blijkt dat het leger verschillende gebouwen liet optrekken op het voormalige kloosterdomein. De officiersmess (eet-en conversatiezaal voor officieren) en de paardenstal bestaan momenteel nog steeds, in jeugdhuis ROJM. In het Predikherenklooster zelf getuigen de kasseivloer in de kerk en de ringen aan de muren om paarden vast te maken nog van de militaire periode.

Grondplan van de kazerne in 1940, met aanduiding van de sinds 1864 door het leger opgetrokken gebouwen in het blauw

TUSSEN KATTENBLEEKSTRAAT EN F. DE MERODESTRAAT

Ten oosten van de Kattenbleekstraat (tussen de Kattenbleekstraat en de F. de Merodestraat) bevonden zich vanaf 1320 lakenramen, houten staketsels waarop wollen stof opgespannen werd om deze te rekken nadat ze gekrompen was bij het vollen (viltten).

In de loop van de 16de eeuw werden deze lakenramen vervangen door een bleekweide. Gewassen linnengoed werd gebleekt door het te laten drogen in de zon. Op deze bleekweide waren ook houten waterbekkens waarvan het water gebruikt werd om het linnen nat te houden. Met een speciale schep met lange steel schepte men water uit de waterbekkens dat men vervolgens met een zwaai over het linnen wierp.

Op het terrein bevond zich ook een grote visvijver die in de historische bronnen vermeld wordt vanaf 1473. Zowel de waterbekkens als visvijver leidden water af van de nabijgelegen stadsgracht via gemetselde kanalen.

Het bevestigen van een laken aan een raam, naar een manuscript uit de Bibliotheca Ambrosiana, Milaan, 1421 (Bron: Sorber 1998: 28)

Linnenfabriek

In de 19de eeuw wordt er een linnenfabriek gebouwd.

Rijkswachtkazerne

In 1912 startte de bouw van een nieuwe Rijkswachtkazerne. De voltooiing ervan was voorzien voor april 1913. De gebouwen ervan bestaan nog steeds, en werden tot vandaag gebruikt door de politie.

Van Busleydenstraat

In 1923 werd de Van Busleydenstraat aangelegd door het historische bouwblok.

Plan van de site met aanduiding van de visvijver

Gemetseld kanaal dat het water van de stadsgracht naar de visvijver leidde

Tijdens archeologisch onderzoek op de site vond men houten waterbekkens met verstevigde oevers

